

Notitie

Aan	Klankbordgroep 29 oktober 2015
Cc.	
Van	Projectteam STROOM ME2017
Datum	27 oktober 2015
Onderwerp	Uitwerking 6.10, eerste en tweede lid, in STROOM in methodebesluiten 2017
Bijlage(n)	

---

1 Inleiding

1. Wetsvoorstel STROOM wijzigt het wettelijk kader voor de vaststelling van een methodebesluit. In deze notitie gaat ACM in op een aantal wijzigingen en nodigt de leden van de klankbordgroep uit om input te geven met het oog op de consequenties die ACM aan deze wijzigingen zou moeten verbinden. Deze notitie adresseert de volgende onderwerpen:
  1. Wettelijke doelstellingen methodebesluiten
  2. Afschaffing x-factorbesluit en wettelijke formule
  3. Eén methodebesluit per categorie systeembeheerders
2. Voordat ACM deze onderwerpen behandelt, geeft zij voor een goed begrip allereerst een korte beschrijving van de reikwijdte van de methodebesluiten.
3. Deze notitie heeft twee bijlagen. Bijlage 1 geeft een overzicht van de relevante wetgeving; bijlage 2 geeft een overzicht van relevante passages uit de wetsgeschiedenis.

2 Wat is de reikwijdte van methodebesluiten?

4. Een methodebesluit vormt de basis voor de vaststelling van de inkomstenbesluiten voor – en daarmee de inkomsten van – systeembeheerders. Kort gezegd bevat een methodebesluit de methode waarmee ACM voor een periode van vier tot zes jaar de gereguleerde inkomsten van netbeheerders bepaalt.
5. Uit de wet volgt dat de verwachte efficiënte kosten die systeembeheerders moeten maken voor de uitvoering van de wettelijke taken waarvoor ACM ex ante tarieven vaststelt, hierbij een prominente rol spelen. Het tweede lid van artikel 6.10 van het wetsvoorstel STROOM

schrijft voor dat ACM in de methodebesluiten ten minste de wijze van vaststelling van de verwachte efficiënte kosten bepaalt. ACM moet vervolgens de aldus vastgestelde efficiënte kosten betrekken bij de inkomstenbesluiten.

6. Artikel 6.10, derde lid, van het Wetsvoorstel STROOM schrijft voor dat ACM ter bepaling van de verwachte efficiënte kosten in het methodebesluit onder meer vastlegt:
  - hoe zij vast stelt wat – kort gezegd – ‘efficiënt’ is, en
  - hoe zij bepaalt welk rendement in het economisch verkeer gebruikelijk is.
7. Daarnaast moet ACM in het methodebesluit voor de distributiesysteembeheerders elektriciteit de kwaliteitsterm vaststellen. De kwaliteitsterm geeft de aanpassing van de toegestane inkomsten in verband met de geleverde kwaliteit aan. Deze heeft het doel systeembeheerders te stimuleren om de kwaliteit van hun transportdienst te optimaliseren.

3 Wettelijke doelstellingen

Wetsvoorstel STROOM

8. Artikel 6.10, tweede lid, van formuleert de volgende doelstellingen voor de methodebesluiten:

“Een methodebesluit (...) prikkelt [1] de systeembeheerder tot een doelmatige bedrijfsvoering, [2] voorziet in een rendement dat in het economisch verkeer gebruikelijk is en dient [3] een betrouwbare, betaalbare en duurzame energievoorziening.”

9. Uit de toelichting op dit artikel blijkt dat het hierbij volgens de wetgever om drie nevenschikende, primaire doelstellingen gaat.¹ ACM leidt hieruit af dat het methodebesluit zo goed als mogelijk aan alle drie de doelstellingen moet beantwoorden en dat geen van de genoemde doelstellingen volgens de wetgever leidend is.
10. ACM constateert echter ook dat de doelstellingen ‘betrouwbaar’, ‘betaalbaar’ en ‘duurzaam’ tegenstrijdig kunnen zijn. Zo heeft betrouwbaarheid een prijs; betrouwbaarheid en betaalbaarheid moeten dan ook met elkaar in balans worden gebracht. Vraag is hoe ACM kan bepalen waar het juiste evenwicht ligt. ACM bespreekt graag met de leden van de Klankbordgroep hoe zij dit evenwicht kan bepalen.
11. In het navolgende gaat ACM kort in op de doelstellingen ‘prikkel tot een doelmatige bedrijfsvoering’ en ‘een rendement dat in het economisch verkeer gebruikelijk is’. Deze doelstellingen komen meer specifiek aan bod bij – of zijn al aan bod gekomen in – bij de bespreking van onderwerpen in de Klankbordgroep die betrekking hebben op de wijze waarop

---

¹ Kamerstukken 34 199, nr 3 (MvT), p. 110/111.

ACM de 'verwachte efficiënte kosten' bepaalt (bijvoorbeeld over de bepaling van de statische efficiëntie, de frontier shift) en de vormgeving van de WACC. Het zwaartepunt van wat ACM door middel van deze notitie aan de leden van de Klankbordgroep ter bespreking voorlegt, ligt dan ook bij de vraag hoe ACM omgaat met de doelstellingen betrouwbaar, betaalbaar en duurzaam.

Betrouwbare, betaalbare en duurzame energievoorziening

12. Het energiebeleid van de overheid is gericht op betaalbaarheid, betrouwbaarheid en duurzaamheid. Ook de methodebesluiten – op basis waarvan de inkomsten van systeembeheerders worden bepaald - moeten deze pijlers van het energiebeleid dienen. Keuzes die ACM maakt in methodebesluiten, moeten dus bijdragen aan een betrouwbare, betaalbare en duurzame energievoorziening.

Wat is een betrouwbare energievoorziening?

13. Een betrouwbare energievoorziening kan worden omschreven als een energievoorziening waarbij de geleverde energieproducten en - diensten de gewenste kwaliteit hebben. Daarbij laten zich vier aspecten van kwaliteit onderscheiden: transportzekerheid, veiligheid, productkwaliteit en kwaliteit van dienstverlening. Wat de gewenste betrouwbaarheid van de energievoorziening is, wordt grotendeels vastgelegd in (secundaire) regelgeving en komt binnen de methodebesluiten voor de distributiesysteembeheerders elektriciteit onder meer ook tot uitdrukking in de kwaliteitsterm.

Vraag aan de leden van de Klankbordgroep: hoe kijkt u aan tegen het begrip 'betrouwbare energievoorziening' in relatie tot de methodebesluiten en wat vindt u van de hierboven voorgestelde invulling?

Wat is een betaalbare energievoorziening?

14. Er is sprake van een betaalbare energievoorziening wanneer afnemers een redelijke prijs betalen voor de kwaliteit van de geleverde energieproducten en –diensten. Een redelijke prijs houdt in dat een efficiënt werkende systeembeheerder een vergoeding krijgt van zijn kosten, met inbegrip van een rendement dat in het economisch verkeer gebruikelijk is. Wanneer systeembeheerders niet efficiënt opereren en de kosten van inefficiënties bij afnemers in rekening brengen, doet dat afbreuk aan de betaalbaarheid van de energievoorziening. De betaalbaarheid zou tevens in het geding komen, als de methode voorziet in een rendement dat hoger is dan in het economisch verkeer gebruikelijk is.

Vraag aan de leden van de Klankbordgroep: hoe kijkt u aan tegen het begrip 'betaalbare energievoorziening' in relatie tot de methodebesluiten en wat vindt u van de hierboven voorgestelde invulling?

Wat is een duurzame energievoorziening?

15. Een duurzame energievoorziening is een energievoorziening die nu en in de toekomst nuttig is (*sustainable*). In een duurzame energievoorziening ligt naast energiebesparing een grote rol voor hernieuwbare en/of klimaatneutrale energie (*renewable*), zoals wind- en zonne-energie.² Politiek en maatschappij bepalen de gewenste mate van verduurzaming van de energievoorziening is. Doelstellingen hiervoor worden geconcretiseerd in bijvoorbeeld het Energie-akkoord.

Vraag aan de leden van de Klankbordgroep: hoe kijkt u aan tegen het begrip 'duurzame energievoorziening' in relatie tot de methodebesluiten en wat vindt u van de hierboven voorgestelde invulling?

Hoe kunnen methodebesluiten, gegeven hun reikwijdte, een betrouwbare, betaalbare en duurzame energievoorziening dienen?

16. De vraag is nu hoe ACM een betrouwbare, betaalbare en duurzame energievoorziening kan dienen door inkomsten van systeembeheerders vast te stellen. Meer specifiek is de vraag hoe ACM tot het juiste evenwicht tussen betrouwbaar, betaalbaar en duurzaam kan komen.
17. ACM vindt het belangrijk dat systeembeheerders de investeringen kunnen doen (én doen) die nodig zijn om de maatschappelijk gewenste mate van betrouwbaarheid en duurzaamheid van de energievoorziening te realiseren. De methode van regulering beoogt de inkomsten van systeembeheerders zo vast te stellen, dat deze dekking geven voor de verwachte efficiënte kosten van investeringen in een betrouwbare en duurzame energievoorziening. Een belangrijke element daarin is dat een efficiënt werkende systeembeheerder op basis van de regulering een rendement kan behalen dat die investeringen mogelijk maakt, dat wil zeggen een rendement op eigen en vreemd vermogen dat in het economisch verkeer gebruikelijk is (hierna ook: marktconform rendement). Voor de investeringen in een betrouwbare en duurzame energievoorziening heeft een systeembeheerder immers vermogen nodig. Kapitaalverschaffers zullen doorgaans voor het vermogen dat zij een systeembeheerder voor een investering verschaffen, een marktconforme vergoeding vragen. De inkomsten die ACM vaststelt, moeten een efficiënt werkende systeembeheerder dan ook ruimte geven om die marktconforme vergoeding te kunnen betalen. Daarom gaat ACM bij de vaststelling van de inkomsten van systeembeheerders – in overeenstemming met artikel 6.10, tweede lid, van het Wetsvoorstel STROOM – uit van een rendement op eigen en vreemd vermogen dat in het economisch verkeer gebruikelijk is.
18. Daarnaast schrijft de wet specifiek voor de regulering van distributiesysteembeheerders elektriciteit voor dat ACM in de methode een kwaliteitsterm vaststelt, die een verband legt

4/14

---

² Zie hierover ook: Visiedocument Duurzaamheid in energietoezicht van 9 april 2014 (ACM/DE/2014/201987).

tussen de totale inkomsten en de geleverde kwaliteit.³ Ook hiermee dient het methodebesluit een betrouwbare energievoorziening.

19. Wanneer ACM bij de vaststelling van de totale inkomsten van een systeembeheerder uitgaat van een rendement op eigen en vreemd vermogen dat in het economisch verkeer gebruikelijk is, zoals in randnummer 17 beschreven, dient dat ook de doelstelling van een betaalbare energievoorziening. Zouden de methodebesluiten voorzien in een hoger rendement, dan zou dat er toe leiden dat afnemers meer betalen dan nodig is voor een betrouwbare en duurzame energievoorziening.
20. De betaalbaarheid van de energievoorziening is voorts in het geding, als de methode leidt tot vergoeding van inefficiënte kosten. Ook in dat geval zouden afnemers immers meer betalen dan nodig is voor een betrouwbare en duurzame energievoorziening. Uitgangspunt is daarom dat de methode leidt tot de vaststelling van inkomsten ter dekking van enkel de verwachte *efficiënte* kosten.
21. Van belang voor de betaalbaarheid van de energievoorziening is verder dat de methode van regulering een systeembeheerder prikkelt tot een doelmatige bedrijfsvoering. Dit is tevens één van de andere primaire wettelijke doelstellingen van de methodebesluiten, waarop ACM hieronder nader in zal gaan. Adequate efficiëntieprikkels zetten systeembeheerders ertoe aan om niet meer kosten te maken, dan nodig voor een betrouwbare en duurzame energievoorziening. Afnemers profiteren op termijn van deze kostenbesparingen, doordat deze in lagere tarieven tot uitdrukking komen. Ook efficiëntieprikkels dragen dus bij aan een betaalbare energievoorziening.
22. Samenvattend zou de balans tussen een betrouwbare, duurzame en betaalbare energievoorziening bereikt kunnen worden, wanneer:
  - a. de methodebesluiten zijn erop gericht dat systeembeheerders inkomsten krijgen die voldoende zijn om de efficiënte kosten van investeringen in betrouwbare en duurzame energievoorziening te dekken, met inbegrip van de kosten van een marktconform rendement, gecombineerd met
  - b. adequate prikkels voor systeembeheerders tot een doelmatige bedrijfsvoering.

Vraag aan de leden van de Klankbordgroep: hoe ziet u de verhouding tussen een betrouwbare en duurzame energievoorziening enerzijds, en een betaalbare energievoorziening anderzijds in relatie tot de methodebesluiten? Wat vindt u van de hierboven voorgestelde wijze om deze doelstellingen in balans te brengen?

---

³ Op de werking van de kwaliteitsterm gaat deze notitie niet verder in; dit onderwerp is apart besproken tijdens de KBG van 13 oktober 2015.

Een methodebesluit prikkelt de systeembeheerder tot een doelmatige bedrijfsvoering

23. In randnummer 21 is ingegaan op de betekenis die de doelstelling om systeembeheerders te prikkelen tot een betaalbare energievoorziening heeft voor de doelstelling van een betaalbare energievoorziening.
24. De wet voorziet in een methode van regulering die uitgaat van een ex ante price-cap/revenu-cap op basis van verwachte efficiënte kosten. Dit houdt in dat ACM de inkomsten en de tarieven waarmee een systeembeheerder deze inkomsten behaalt, op voorhand vaststelt. Gevolg hiervan is dat de inkomsten van een systeembeheerder niet, of althans in mindere mate – afhangen van de keuzes die de systeembeheerder maakt. Door inkomsten in mindere mate te laten afhangen van de eigen keuzes van een systeembeheerder, nemen efficiëntieprikkels toe. Dat zit zo. De kosten die een systeembeheerder maakt, hangen – grotendeels – wel af van diens eigen keuzes. Als een systeembeheerder zijn kosten weet te verlagen, leidt dit niet in gelijke mate tot een verlaging van zijn inkomsten. Hoe sterker een systeembeheerder kosten weet te besparen, hoe groter het verschil tussen zijn inkomsten en zijn kosten en, dus, hoe groter zijn winst.
25. In de afgelopen reguleringsperiodes heeft ACM in de methodebesluiten vorm gegeven aan de wijze waarop systeembeheerders binnen het systeem van ex ante pricecap/revenu-cap worden geprikkeld tot een doelmatige bedrijfsvoering. Voor zover het Wetsvoorstel STROOM aanleiding geeft om daarin wijzigingen aan te brengen, komt dit voor separate bespreking in de Klankbordgroep. Een voorbeeld hiervan betreft de wijze waarop ACM invulling zou moeten geven aan artikel 6.10, vierde en vijfde lid, van Wetsvoorstel STROOM, dat voorschriften geeft voor de wijze waarop ACM het efficiëntieniveau van transmissiesysteembeheerders vaststelt, en de wijze waarop zij deze vaststelling toepast bij de bepaling van de inkomsten.

Een methodebesluit voorziet in een rendement dat in het economisch verkeer gebruikelijk is

26. Methodebesluiten moeten voorzien in een rendement dat in het economisch verkeer gebruikelijk is. Deze doelstelling houdt in dat ACM de vaststelling van de totale inkomsten baseert op een rendement op eigen en vreemd vermogen dat minimaal marktconform is. Dat wil niet zeggen dat elke systeembeheerder de garantie heeft dat hij dit rendement ook feitelijk (“onder aan de streep”) zal realiseren. Of hij daarin slaagt, hangt immers ook af van (kostenbesparende of kostenveroorzakende) keuzes die hij zelf maakt.
27. Hierboven bleek al dat voor investeringen in een betrouwbare en duurzame energievoorziening van belang is dat de methodebesluiten uitgaan van een rendement op eigen en vreemd vermogen dat minimaal marktconform is. Daarnaast bleek dat de methodebesluiten de doelstelling van een betaalbare energievoorziening dienen, door uit te gaan van een rendement dat niet hoger is dan dat.

28. In de afgelopen reguleringsperiodes heeft ACM in de methodebesluiten vorm gegeven aan de wijze waarop zij vaststelt wat een marktconform rendement is. ACM doet dit door in de methodebesluiten de hoogte van de Weighted Average Cost of Capital (WACC) te bepalen waar zij bij de vaststelling van de inkomsten vanuit zal gaan. De vaststelling van de WACC – en de betekenis daarin van STROOM – is apart besproken tijdens de Klankbordgroep van 13 oktober 2015 en zal tijdens een volgende Klankbordgroep voor een vervolgbespreking worden geagendeerd.

4 Afschaffing x-factorbesluit en vervallen wettelijke formule

Wetsvoorstel STROOM

29. Het proces van tariefregulering verloopt volgens het wetsvoorstel Stroom in drie stappen:
1. Artikel 6.10: ACM stelt een methodebesluit vast per categorie systeembeheerders; dit besluit moet ten minste de wijze van vaststelling van de verwachte efficiënte kosten bepalen.
  2. Artikel 6.11: ACM stelt per systeembeheerder een inkomstenbesluit vast dat in beginsel⁴ voor dezelfde periode als het methodebesluit geldt; dit besluit moet – met inachtneming van het methodebesluit – per reguleringsjaar de toegestane inkomsten ten behoeve van de tarieven bepalen.
  3. Artikel 6.12: ACM stelt jaarlijks op voorstel van de systeembeheerder jaarlijks per systeembeheerder de tarieven vast; ACM betreft daarbij onder meer de op grond van het inkomstenbesluit vastgestelde toegestane inkomsten toegerekend aan dat jaar.
30. Met het wetsvoorstel STROOM vervalt de huidige verplichting om een x-factor besluit vast te stellen en vervalt ook de wettelijke formule die, door verplichte toepassing van de x-factor op de jaarlijks toegestane inkomsten, een dwingende relatie legde tussen de toegestane inkomsten in opeenvolgende jaren.⁵ Omdat de x-factor voor de duur van de reguleringsperiode werd vastgesteld, resulteerde dit in een lineair verloop van de toegestane inkomsten per jaar van de reguleringsperiode.
31. Graag bespreekt ACM met de leden van de Klankbordgroep de consequenties van deze wijziging.

Geen ingroei meer?

32. Met het vervallen van het x-factor besluit en de wettelijke formule, bestaat er geen verplicht lineair verloop meer van de jaarlijks totale inkomsten door toepassing van de x-factor. In plaats

---

⁴ Tenzij het methodebesluit voor 6 jaar wordt vastgesteld. In dat geval moet voor de laatste 3 jaar opnieuw een inkomstenbesluit worden vastgesteld.

⁵ Deze kon alleen worden doorbroken met de 'one-off'-bevoegdheid in artikel 41c, vierde lid, E-wet /81c, vierde lid, G-wet.

daarvan dient ACM in het inkomstenbesluit voor elk jaar van de reguleringsperiode de totale inkomsten vast te stellen. Deze moet ACM baseren op de verwachte efficiënte kosten.⁶ In de methodebesluiten moet ACM (ten minste) vastleggen hoe zij de verwachte efficiënte kosten bepaalt.

33. Uitgangspunt is hiermee dat de jaarlijkse totale inkomsten de voor dat jaar verwachte efficiënte kosten dekken, met inbegrip van wat hiervoor werd geduid als een marktconform rendement. De tekst van artikel 6.11 van het Wetsvoorstel STROOM sluit volgens de toelichting daarop echter niet uit dat ACM in het kader van een redelijke toepassing van de regeling de totale inkomsten niet in één keer vaststelt op het niveau van de verwachte efficiënte kosten.
34. Indien de methodebesluiten uitgaan van een vorm van ingroei van totale inkomsten naar het niveau dat nodig is om de verwachte efficiënte kosten te dekken, zou dat betekenen dat systeembeheerders meer of minder inkomsten krijgen dan nodig is om de efficiënte kosten te dekken. Dat kan op gespannen voet komen te staan met de doelstellingen van de methodebesluiten, bijvoorbeeld de doelstelling van een betaalbare energievoorziening (als ingroei betekent dat afnemers meer betalen dan nodig voor de vergoeding van de verwachte efficiënte kosten) of de doelstelling van een betrouwbare en duurzame energievoorziening (als ingroei betekent dat systeembeheerders minder inkomsten krijgen dan nodig om de verwachte efficiënte kosten te dekken).

Vraag aan de leden van de Klankbordgroep: hoe kijkt u aan tegen mogelijkheid van ACM om de inkomsten op een ander niveau vast te stellen dan de verwachte efficiënte kosten? Onder welke omstandigheden zou ACM daar volgens u gebruik van moeten maken?

5 Een methodebesluit per categorie systeembeheerders

Wetsvoorstel STROOM

35. Artikel 6:10 van het Wetsvoorstel STROOM bepaalt dat ACM een methodebesluit vaststelt voor onderscheidenlijk:
- transmissiesysteembeheerders voor elektriciteit;
  - transmissiesysteembeheerders voor gas;
  - distributiesysteembeheerders voor elektriciteit;
  - distributiesysteembeheerders voor gas.
36. Uit de memorie van toelichting blijkt dat hiermee is beoogd mogelijk te maken dat ACM per type systeembeheerder voor alle wettelijke taken waarvoor zij ex ante tarieven vaststelt, één

---

⁶ Zoals eerder aangegeven ziet ACM op dit moment geen reden waarom zij bij de vaststelling van de verwachte efficiënte kosten geen rekening zou kunnen houden met een ingroei van de WACC. Zie verslag KBG 28 oktober 2015.

methodebesluit neemt.

37. Gelet hierop is ACM voornemens om voor elke categorie systeembeheerders één methodebesluit nemen. In dit methodebesluit kan ACM onderscheid maken tussen verschillende taken of systeembeheerder specifieke omstandigheden, waar dit nodig is voor een juiste vaststelling van de verwachte efficiënte kosten of (anderszins) voor het bereiken van de wettelijke doelstellingen van de methodebesluiten.

Vraag aan de leden van de Klankbordgroep: ziet u moeilijkheden en/of heeft u bezwaren tegen de hierboven voorgestelde aanpak?

Bijlage 1. Relevante bepalingen wetsvoorstel STROOM

Artikel 6.10

1. De Autoriteit Consument en Markt stelt, overeenkomstig afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht, voor een periode van vier tot zes jaar een methodebesluit vast voor onderscheidenlijk:
  - a. transmissiesysteembeheerders voor elektriciteit;
  - b. transmissiesysteembeheerders voor gas;
  - c. distributiesysteembeheerders voor elektriciteit;
  - d. distributiesysteembeheerders voor gas.

2. Een methodebesluit wordt voldoende ruim voor de aanvang van de periode vastgesteld, prikkelt de systeembeheerder tot een doelmatige bedrijfsvoering, voorziet in een rendement dat in het economisch verkeer gebruikelijk is en dient een betrouwbare, betaalbare en duurzame energievoorziening.

3. In een methodebesluit wordt ten minste de wijze van vaststelling van de verwachte efficiënte kosten bepaald, alsmede daartoe de wijze van vaststelling van:
  - a. indien van toepassing, het efficiëntieniveau van een systeembeheerder,
  - b. de verwachte efficiëntieverandering,
  - c. het rendement dat in het economisch verkeer gebruikelijk is,
  - d. indien van toepassing de rekvolumina en
  - e. voor distributiesysteembeheerders voor elektriciteit, de wijze van vaststelling van de kwaliteitsterm.(...)

Artikel 6.11

1. De Autoriteit Consument en Markt stelt voorgaand aan het eerste jaar van een reguleringsperiode, met inachtneming van het methodebesluit, per systeembeheerder de jaarlijkse toegestane inkomsten ten behoeve van de tarieven vast, waarbij worden betrokken de verwachte efficiënte kosten en:
  - a. indien van toepassing, het efficiëntieniveau van een systeembeheerder,
  - b. de verwachte efficiëntieverbetering ten opzichte van het actuele niveau van de efficiënte kosten,
  - c. het rendement dat in het economisch verkeer gebruikelijk is,
  - d. indien van toepassing de rekvolumina en
  - e. voor de distributiesysteembeheerders voor elektriciteit, de kwaliteitsterm.(...)

Artikel 6.12

1. De Autoriteit Consument en Markt stelt de tarieven per systeembeheerder vast.

2. Een systeembeheerder stuurt een voorstel voor de tarieven voor het daaropvolgende jaar aan de Autoriteit Consument en Markt.

3. De Autoriteit Consument en Markt betreft bij het vaststellen van de tarieven:

- a. de op grond van het inkomstenbesluit vastgestelde toegestane inkomsten toegerekend aan dat jaar,
- b. de geschatte vermogenskosten die een systeembeheerder in het jaar waarop het tarievenvoorstel betrekking heeft zal maken met betrekking tot nog niet in gebruik genomen investeringen, waarop de procedure, bedoeld in artikel 3.35, eerste lid, aanhef en onderdeel c, van de Wet ruimtelijke ordening van toepassing is,
- c. de geschatte kosten die een systeembeheerder heeft voor investeringen die in het jaar waarop het tarievenvoorstel betrekking heeft, in gebruik worden of zijn genomen, waarop de procedure, bedoeld in artikel 3.35, eerste lid, aanhef en onderdeel c, van de Wet ruimtelijke ordening van toepassing is,
- d. de relatieve wijziging van de consumentenprijsindex.

(...)

Bijlage 2: relevante passages uit parlementaire geschiedenis

Kamerstukken 34 199, nr. 3, MvT, p. 32-34:

“ACM heeft onder andere tot taak via tariefregulering te bereiken dat systeembeheerders geprikkeld worden om efficiënt te opereren, een redelijk rendement op investeringen behalen en dat de algemene doelen van de energiewetgeving worden gediend.”

(...)

“Ter verlaging van de toezicht- en uitvoeringslasten van ACM en de regeldruk voor systeembeheerders wordt in dit wetsvoorstel een aantal aanpassingen van de bestaande procedure voorgesteld. Ten eerste wordt het x-factorbesluit vervangen door een zogenaamd inkomstenbesluit. Materieel gezien verandert de vervanging van het x-factorbesluit door een inkomstenbesluit aan het begin van de reguleringsperiode weinig aan de systematiek. De totale inkomsten die ACM in het inkomstenbesluit per jaar van de reguleringsperiode vaststelt, volgen namelijk het niveau van de totale inkomsten die anders door toepassing van de x-factor jaarlijks in de tariefbesluiten zouden zijn vastgesteld. Het voordeel van dit voorstel is dat zij meer flexibiliteit biedt voor de wijze waarop nieuwe kosten (bijvoorbeeld ten gevolge van een nieuwe wettelijke taak) of kostenbesparingen, die zich specifiek in één of enkele jaren van de reguleringsperiode voordoen, verwerkt kunnen worden in de tarieven. Daarnaast ligt het voordeel in de vereenvoudiging van de tariefregulering, omdat nacalculaties en correcties op de tarieven dan niet langer met toepassing van de x-factor hoeven te worden berekend, maar direct in de inkomsten van één specifiek jaar van de reguleringsperiode kunnen worden verwerkt. Ten slotte biedt het voorstel het voordeel dat er meer expliciete ruimte ontstaat om de vergoeding van bepaalde kosten uit te zonderen van de doelmatigheidskorting, bijvoorbeeld omdat de hoogte van die kosten voor de systeembeheerder niet beïnvloedbaar is. Met het vervallen van het x-factorbesluit vervalt ook de noodzaak voor het op wetsniveau vastleggen van de x-factorformule. Dit betekent niet dat wordt getornd aan het uitgangspunt van de regulering dat systeembeheerders geprikkeld worden tot een doelmatige bedrijfsvoering. Dit uitgangspunt blijft op wetsniveau gehandhaafd.”

(...)

“Ten derde wordt de systematiek van besluiten vereenvoudigd door te bepalen dat er per type systeembeheerder slechts één methodebesluit wordt vastgesteld. De Elektriciteitswet 1998 en de Gaswet verplichten ACM om voor bepaalde taken van systeembeheerders een apart methode-besluit te nemen. Deze scheiding dient geen doel.”

Kamerstukken 34 199, nr. 3, MvT, p. 110-115

“Artikel 6.10

Dit artikel biedt de grondslag voor de methodebesluiten van de systeem-beheerders. In de methodebesluiten wordt voor de duur van vier tot zes jaar vastgelegd op welke wijze de voor de bepaling van de tarieven beslissende elementen worden vastgesteld. ACM stelt de methodebesluiten vast met inachtneming van de Europese regels en het nationale wettelijke kader. Voor ieder

van de vier categorieën systeembeheerders wordt één methodebesluit vastgesteld.

In het eerste lid wordt bepaald dat ACM de methoden vaststelt nadat een uniforme openbare voorbereidingsprocedure als bedoeld in afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht is doorlopen. Door het verplichten van deze procedure wordt verzekerd dat belanghebbenden voldoende inspraak hebben in de totstandkoming van dit besluit. Bovendien verzekert de procedure dat de besluiten van ACM transparant en voldoende gemotiveerd zijn.

Voorts is bepaald dat een methodebesluit geldt voor een periode van vier tot zes jaren. Op grond van artikel 6.11, tweede lid, geldt bij een periode van zes jaar dat na het derde jaar van de reguleringsperiode de beslis-sende elementen opnieuw kunnen worden vastgesteld met gebruikmaking van nieuwe parameters. In het algemene deel van de toelichting is nader ingegaan op deze systematiek.

In het tweede lid zijn de primaire doelstellingen van de methode opgenomen: de systeembeheerders prikkelen tot het voeren een doelmatige bedrijfsvoering, het voorzien in een rendement dat in het economisch verkeer gebruikelijk is en het dienen van een betrouwbare, betaalbare en duurzame energievoorziening. De formulering brengt een nevenschikking aan van de geformuleerde doelstellingen. Het prikkelen tot een doelmatige bedrijfsvoering is een belangrijk uitgangspunt, omdat de prikkel tot efficiënt werken op lange termijn tot kostenvoordelen leidt, die ingezet kunnen worden om de systeemtarieven te verlagen ten gunste van aangeslotenen. Op deze manier wordt de betaalbaarheid bevorderd. Momenteel geeft ACM met name invulling aan dit uitgangspunt door gebruik te maken van «price» of «revenue cap» regulering: het niveau van de toegestane inkomsten staat op korte termijn voor een groot gedeelte van tevoren vast, waardoor de systeembeheerder profijt heeft van efficiënt werken.

Met de verplichting om een rendement in acht te nemen dat in het economisch verkeer gebruikelijk is, wordt invulling gegeven aan het begrip «redelijk rendement». In de huidige wetten is bepaald dat het rendement moet worden bepaald op een niveau dat niet hoger ligt dan in het economisch verkeer gebruikelijk is. Dit zou theoretisch een grondslag bieden om een niet-marktconform of zelfs géén rendement in acht te nemen bij het vaststellen van de toegestane inkomsten. De nieuwe formulering geeft meer duidelijkheid, zekerheid en sluit beter aan bij Europese bepalingen. De strekking van die bepalingen is dat het rendement ruimte geeft om investeringen te verrichten in de systemen teneinde de zekerheid daarvan te waarborgen. In de verordening 715/2009 wordt gesproken over de nodige winst op investeringen. Voor systeembeheerders is het kunnen realiseren van een redelijk rendement op investeringen van groot belang voor een gezonde bedrijfsvoering en een goed investeringsklimaat met voldoende prikkels om te investeren. Bij het vaststellen van welk rendement in het economische verkeer gebruikelijk is, kan bijvoorbeeld worden gekeken naar het rendement in andere lidstaten.

Naast doelmatigheid van de bedrijfsvoering wordt bepaald dat ACM bij de vaststelling van transporttarieven ook rekening houdt met de overige algemene doelen van het energiebeleid, betrouwbaarheid en duurzaamheid. Hierbij valt te denken aan investeringen in het kader van de voorzieningszekerheid en de energietransitie.

(...)

“Artikel 6.11

Met inachtneming van het methodebesluit stelt ACM voor iedere systeembeheerder een inkomstenbesluit vast, waarin per systeembeheerder wordt bepaald wat gedurende de reguleringsperiode de toegestane inkomsten zijn. Hierbij geeft ACM invulling aan de methode die op grond van artikel 6.10 is vastgesteld. Dit doet ACM twee keer binnen een reguleringsperiode van zes jaar: één keer bij aanvang van de reguleringsperiode voor de eerste drie jaren en één keer in het derde jaar van de reguleringsperiode voor de laatste drie jaren. Door het vaststellen van een inkomstenbesluit is geen x-factorbesluit meer nodig.

In dit artikel is niet expliciet opgenomen dat ACM aan het begin van de reguleringsperiode, of, indien gekozen wordt voor een periode van zes jaar, aan begin van het tweede deel van de reguleringsperiode, een eenmalige bijstelling kan toepassen op het inkomstenniveau van een systeembeheerder naar het efficiënte niveau (de «one-off» of «one-up»). Dat houdt in dat meteen in het eerste jaar van de reguleringsperiode, de toegestane inkomsten worden bijgesteld naar het efficiënte niveau, in plaats van dat hier alleen naar toe wordt gegroeid (ingroeiperiode) tijdens de reguleringsperiode. Dit is niet langer nodig, omdat de eenmalige bijstelling was opgenomen in afwijking van de wettelijke x-factorformule, die een ingroeiperiode verplicht stelde. Op grond van dit wetsvoorstel hoeft de mogelijkheid van de toepassing van de «eenmalige bijstelling» niet langer geëxpliciteerd te worden. De combinatie van de eenmalige bijstelling en de statische efficiëntievergelijking zou kunnen leiden tot een zeer grote, plotselinge aanpassingen van het inkomstenniveau van een systeembeheerder. Grote plotselinge aanpassingen in het inkomsten-niveau kunnen onredelijk zijn en de mogelijkheid dat dit gebeurt zou tot onzekerheid leiden bij systeembeheerders; dat is onwenselijk. Het apart benoemen van de termen «toegestane inkomsten» en «verwachte efficiënte kosten» in het eerste lid benadrukt dat deze niet hetzelfde zijn en dat een onmiddellijke toepassing van de eenmalige bijstelling en de statische efficiëntievergelijking niet verplicht is. Het is aan ACM de uitkomsten van een statische efficiëntievergelijking en de mogelijkheid voor het gebruik maken van de eenmalige bijstelling met redelijkheid toe te passen. In het verleden heeft ACM bijvoorbeeld bij de regulering van de transmissiesysteembeheerder voor elektriciteit de bijstelling van het inkomstenniveau als uitkomst van de statische efficiëntievergelijking over meerdere jaren verspreid. Toepassing van een dergelijke systematiek blijft mogelijk.”

(...)

14/14